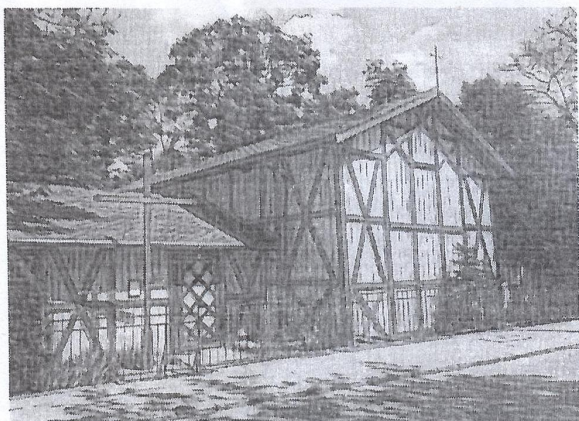

Historia Parafii Polskokatolickiej pw. Narodzenia NMP w Toruniu

Początki

Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej, noszący do 1951 roku nazwę Polski Narodowy Kościół Katolicki, swoimi korzeniami sięga wieku XIX, kiedy ziemie polskie były podzielone pomiędzy okupujących zaborców. Jego początki miały miejsce w Stanach Zjednoczonych wśród emigrantów polskich. Ówczesna społeczność amerykańska była bardzo zróżnicowana pod względem narodowym. Składała się z emigrantów z wielu krajów, którzy gromadzili się w skupiskach, osadach o charakterze etnicznym i tam tworzyli również swoje centra życia religijnego – parafie o charakterze etnicznym, jak choćby irlandzkie, niemieckie, włoskie, francuskie a w późniejszym czasie również polskie, słowackie i litewskie. W trosce o zachowanie polskości, uniknięcie wynarodowienia i zachowanie tradycyjnej wiary, w proteście przeciwko nie rozumiejącym ich potrzeb biskupom pochodzenia irlandzkiego i niemieckiego, w oparciu o trzy duże ośrodki kościelne w Chicago, Buffalo i Scranton skupiające liczne niezależne polskie parafie powstał na przełomie wieków XIX i XX Polski Narodowy Kościół Katolicki. Jego pierwszym zwierzchnikiem został ks. Franciszek Hodur, który przyjmując w 1907 roku sakrę biskupia z rąk arcybiskupa Unii Utrechckiej włączył PNKK do rodziny kościołów starokatolickich.

Okres międzywojenny i II wojna św.

Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku rozpoczęło powrót licznych grup emigrantów do wolnej Ojczyzny. Wśród powracających byli również członkowie Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego, którzy rozpoczęli w Polsce działalność misyjną. Pierwsze informacje na temat działalności członków Kościoła i zainteresowanych sympatyków pojawiają się w 1921 roku. Na odczytach organizowanych przez ks. Franciszka Bończaka w 1923 roku, w Sali Concordii przy ul. Szosa Chełmińska uczestniczyło nawet 1000 osób. Tam też zostały odprawione pierwsze msze święte w języku polskim 9 marca 1924r.

Przyjmuje się, że toruńska parafia Kościoła Polsko – Narodowego Katolickiego Imienia Zbawiciela powstała w 1924 r. i mieściła się oficjalnie przy ulicy Bawarczyków. Później przyjęła wezwanie Najświętszego Serca Pana Jezusa i dzierżawiła kaplicę baptystów przy ul. Matejki 15.

Pierwszym proboszczem kościoła został ks. Stanisław Zawadzki. Po roku jego miejsce zajął ks. Kocyłowski, a po nim funkcje proboszczów pełnili: Adam Walichiewicz, Heliodor Rogowski, Izidor Kędziński. Józef Janik, a także inni.

Szacunkowa liczba wyznawców w tym okresie sięgała 250 – 400 osób.

Kościół, jego duchowni i wierni, byli w tym czasie prześladowani, inwigilowani, poddawani licznym represjom przez ówczesne władze z inspiracji duchownych i działaczy Kościoła Rzymskokatolickiego aż do pogromu, jaki miał miejsce 7 kwietnia 1929 roku włącznie.

W okresie II wojny św. niemieckie władze okupacyjne zakazały działalności Polskiemu Narodowemu Kościołowi Katolickiemu.

Okres PRL

W 1951 r. pod wpływem ówczesnych władz PRL, Kościół dokonał autokefalii i zmienił nazwę z Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego na Kościół Polskokatolicki.

Dzieje Kościoła w Toruniu do 1962 roku są mniej znane i wymagają pogłębionej analizy archiwalnej. Od 1962 r. nabożeństwa odbywały się w prywatnej kamienicy przy ul. Poniatowskiego 1. Przygotowaniem kaplicy zajmowali się bracia: ks. Stanisław Koc i ks. Franciszek Koc.

Od 1962 funkcję proboszczów pełnili kolejno:

ks. Stanisław Koc	1962 – 1965
ks. mgr Jan Maria Zieliński	1965 – 1975
ks. mgr Józef Otton	1977 – 1979
ks. Paweł Myk	1979
ks. Władysław Bachorski	1979 – 1983
ks. Henryk Nowacki	1983 – 1988
ks. Andrzej Nadskakulski	1988 – ?

ks. Tadeusz Urban (likwidacja parafii)

ks. mgr Bogdan Skowroński (reaktywacja parafii) 1991 - 2005

ks. ppłk rez. dr hab. Mirosław A. Michalski, prof. ucz. od 2005 roku

Lata 1991 – 2024

W 1991 roku nowym proboszczem zostaje mianowany ks. Bogdan Skowroński który reaktywuje Parafię Polskokatolicką w Toruniu. Dzięki jego staraniu Parafia uzyskuje nową siedzibę – zostaje zaadaptowana drewniana kaplica ewangelicka przy ul. Gałczyńskiego 36, która do dzisiaj stanowi centrum życia liturgicznego Parafii Polskokatolickiej w Toruniu.

W 1999 r. w parafii odbyła się uroczystość 75 – lecia powstania parafii, a w 2004 r. świętowano 80 – lecie jej istnienia.

Przy Stowarzyszeniu „Azyl” na rzecz pomocy kobietom i i dzieciom ofiarom przemocy w rodzinie, które działało w Toruniu przy ul. Brzozowej, funkcjonowała kaplica polskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego. Wraz z likwidacją placówki, zamknięto również kaplicę.

Od 1999 r. opiekę duszpasterską w parafii polskokatolickiej sprawuje również ks. dr hab. Mirosław Michalski, który w roku 2005 został jej proboszczem po objęciu przez ks. mgr B. Skowrońskiego stanowiska proboszcza Katedry Kościoła Polskokatolickiego we Wrocławiu.

Przy parafii funkcjonuje Międzyszkolny Punkt Katechetyczny, w ramach którego działała prowadzona przez parafian świetlica środowiskowa im bpa F. Hodura . Znalazła tam swoje miejsce biblioteka i pracownia informatyczna. W świetlicy odbywały się „ andrzejki”, warsztaty robienia kwiatów z papieru i palm wielkanocnych oraz próby młodzieżowego zespołu muzycznego.

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbór_Kościoła_Chrześcjan_Baptystów_w_Toruniu#cite_note- CITEREFPiełka2018139-2

2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Polski_Narodowy_Kościół_Katolicki

3. <https://nowosci.com.pl/najwieksza-mniejszosc-religijna/ar/1112257>

4. https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_polskokatolicka_Narodzenia_Najświętszej_Maryi_Panny_w_Toruniu

5. https://pl.wikipedia.org/wiki/Kaplica_Narodzenia_Najświętszej_Maryi_Panny_w_Toruniu

6. <https://polskokatolicki.pl/diecezja-warszawska>

7. <http://perspectiva.pl/pdf/p33/11-PIELKA.pdf>